

L'Hospital-szabály néven ismeretes a 18. századi Bernoulli János svájci matematikus következő észrevétele: Ha az f és g függvényekre és egy konkrét ξ számra keressük, az

$$\lim_{x \rightarrow \xi} \frac{f(x)}{g(x)}$$

számot, és a k nemnegatív egész számra ki tudjuk számítani az

$$\lim_{x \rightarrow \xi} \frac{f^{(k)}(x)}{g^{(k)}(x)}$$

határértéket, de

$$\begin{aligned} f^{(0)}(\xi) &= f^{(1)}(\xi) = \dots = f^{(k-1)}(\xi) = 0 \\ g^{(0)}(\xi) &= g^{(1)}(\xi) = \dots = g^{(k-1)}(\xi) = 0 \end{aligned}$$

akkor a kijelenthetjük, hogy a

$$\lim_{x \rightarrow \xi} \frac{f(x)}{g(x)}$$

képlet is értelemszerűen, sőt

$$\lim_{x \rightarrow \xi} \frac{f(x)}{g(x)} = \lim_{x \rightarrow \xi} \frac{f^{(k)}(x)}{g^{(k)}(x)}$$

Itt emlékeztetünk arra, hogy $f^{(0)}(\xi) = \lim_{x \rightarrow \xi} f(x)$, $f^{(1)}$ az f deriváltja és $f^{(m+1)}$ az $f^{(m)}$ deriváltja.

Példák:

1. $\lim_{x \rightarrow 0} \frac{\sin x}{x} = 1$, mert $\sin' x = \cos x$, $x' = 1$, és $\frac{\cos 0}{1} = 1$.
2. $\lim_{x \rightarrow 0} \frac{\exp(x) - 1 - x - x^2}{\tan x^2} = \frac{-1}{2}$, mert $(\exp(x) - 1 - x - x^2)' = \exp(x) - 2$, $(\tan x^2)' = (2x(1 + \tan^2 x^2))' = 2 + 2(\tan x^2)(1 + 2x \tan x^2)^2$.
3. $\lim_{x \rightarrow 0} \frac{\exp(x) - 1 - x - x^2}{\tan x^2} = \frac{-1}{2}$.
4. $\lim_{x \rightarrow 1} \frac{\sqrt{x} - 2x^{-1}}{\sqrt[3]{x} - 1} = \frac{3}{2} - 3 \log 2$.
5. $\lim_{x \rightarrow \sqrt{2}} \frac{\sqrt{2x} - \sqrt[4]{8}}{x^2 - 2} = \frac{\sqrt{8}}{8}$.
6. $\lim_{x \rightarrow 3} \frac{x^3 - 3^x}{3^2 - x^2} = \frac{9(\log 3 - 1)}{2}$.
7. $\lim_{x \rightarrow 1} \frac{\log_2(1+x^2)}{\log^2(1-x)} = 0$.
8. $\lim_{x \rightarrow e} \frac{e^x - e^e}{\sqrt{e^x} - \sqrt{e^e}} = 2\sqrt{e^e}$.
9. $\lim_{x \rightarrow (\pi/2)^-} \sqrt{\frac{\pi - 2x}{2}} \cdot \tan x = +\infty$
10. $\lim_{x \rightarrow 0} \frac{\log(e^x - 1)}{\log(1 - e^{-x})} = 1$

További gyakorló feladatok találhatóak a Thomas-jegyzet első kötetében a 277. oldalon.